

ג.ד.

28.
פרוטוקול מס. 28/ד'

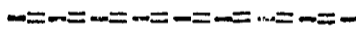
מישיבת ועדת הכספים
התקיימה ביום ד', כ"ז בכסלו, תשס"ד - 22.12.54 בשעה 9.00

- נורחים : היו"ר י. גורי
- ח. אריאב
- א.פ. גנץ-חובסקי
- ש. דיין
- א. הרצפלד
- א. סטופ
- י. פורדר
- ח. רובין
- ז. שפר

מזמנים: מ"ס סר האוצר פ. נפתלי.

- פ. ספיר - מנהל משרד האוצר.
- ד"ר קיטרון - מטעם משרד המשפטים.
- א. צידון - סגן מזכיר הכנסת.

סדר-היום: שאילתות ותשובות.

גבי פותח את הישיבה.

היו"ר י. גורי:

אבקש את ד"ר קיטרון להביט לנו חוות-דעת, לאחר שנמלך בדעת היועץ המשפטי, אם ההסכם בענין האטליז אשר סיפלנו בו ודחינו את החלטתנו הסופית עליו, מתייטב מבהינת הבטחון שהסכם כזה יהיה תוקף משפטי.

ד"ר קיטרון:

התשובה היא שאין סמכות לשר האוצר, לוועדת הכספים או לפיטהו אחר להוציא סכום כל שהוא למטרה זו. תשובתי היתה דוטה גם לו היה הדבר באשר באחד הפרטים שבתוספת לחוק התקציב.

חוק התקציב אינו ככל האזוקים, הוא אינו חוק הטקנה זכויות לשני הצדדים; חוק התקציב לא בא אלא לתת לממשלה הרשאה להוציא כספים ולתת מקור כספי לפעולות שהן חוקיות. הפרטים בחוק התקציב אינם אלא מקור כספי לפעולות שאפשר לעשותן לפי חוק אחר.

שאלת האטליז הזה היא שאלת נכס, ובכל פעולות הממשלה הנוגעות לנכסים דן חוק בכטי המדינה, שהוא חוק מיוחד המאפשר לממשלה לרכוש, לקבל טובת-הנאה וכדומה, אבל אין לפי חוק זה לשלם תשלום כזה מבלי לקבל תמורתו איזו זכות הנאה.

א.ד.

יש עוד נימוקים, ואינני רוצה להיכנס לפרטים. יש טענה שזו איננה הוצאה ל"פיס אורדר" אלא גוברנמנט "אולם זו טאלה מסובכת ואני מעדיף להסתמס בנקודה של חוק נכסי המדינה.

נוסף להך יש לי ספק אם ההסכם בדבר האטליז היה תופס, כיוון שזהו הסכם להגבלת זכותו של אדם לעסוק בעסק מסוים, ואחד הכללים החלים על הסכמים כאלה הוא, שהצד המתנה את הדבר יהיה לן "ענין חפצה" בנדון (פרופריאטורי אינטרסט), וקשה להגיד שיש כאן "ענין חפצה".

לאור הנימוקים הללו סבורני שאין באפשרות הממשלה להוציא סכום זה, בין שהרזרבה הכללית שניתנה לסימוסו של סר האוצר ובין מתקציב אחר. האפשרות היחידה היא לחוקק חוק מיוחד בנדון. בדרך של חוק אפשר לעשות הכל, אבל לא באמצעות חוק התקציב.

היו"ר י. גורני:

בראה לי שלאחר סמייע חוות-דעתו של היועץ המספטי, שהוא הפוסק האחרון בטבילנו, נסתיים תפקידה של ועדת הכספים, הוא נסתיים מבחינה זו שכל דיון נוסף לא יהיה לו תכלית מעשית. מה שלא היה דעתה של ועדת הכספים, היא לא תוכל לקבל החלטה בניגוד לדעתו של היועץ המספטי, וזאת אומרת כי הענין עובר לאינטטוציה אחרת של הכנסת.

אני מציע להביא חוות-דעת זו לידיעת נסיאות הכנסת ולומר, שאם כי ועדת הכספים היתה סוכנה לפתור את הבעיה, אין היא יכולה לעשות כן לאחר קבלת חוות-דעת זו של היועץ המספטי. לי בראה שזהו המוצא הטוב ביותר מבחינה עניינית.

י. פורדור:

זוהי טאלה חשובה ורצינית כיוון שהיא נוגעת לענין הגבלת הוצאת כספים בכלל ולא רק בטקרה הנדון, ולכן אני מציע שנקבל את חוות-הדעת בכתב כדי ללטוד אותה.

א.ס. גניחובסקי:

לדעתי נוגע הענין במישרין לסר האוצר, כיוון שאומרים עליו כאן להוציא כספים מהרזרבה הכללית אשר עומדת לרשותו. בבנין היתה מספרה, ובכל-זאת הוצאו סכומים ניכרים כדי להעביר את בנ"ה מכאן.

אני מבקט לקיים דיון בנדון בנוכחותם של ראט הממשלה, סרי האוצר והמספטיים, ולעשות זאת עוד ביום ב' הבא כיוון שהענין בראה בעיני רציני ביותר.

ח. דורנין:

אני טבע-דצון מחוות-דעתו של היועץ המספטי; היא איננה רחוקה מהעמדה שהיתה לי ההזדמנות להביעה כאן. אולם אני תומך בתביעה לקיים דיון, לא מתוך כך שאני רואה צורך בו - לאחר קבלת חוות-דעתו של היועץ המספטי אינני רואה צורך כזה - אלא מכיוון שהקן בו אני נוקט בדרך כלל הוא, שאם אחד מחברי הוועדה מבקט לקיים דיון, יש להיענות לו. מתוך כך אני נאלץ לתמוך בהצעתו של חבר-הכנסת גניחובסקי לקיים דיון, באם הוא עומד על כך.

היו"ר י. גורני:

לא אמרתי שאני מתנגד לדיון; אמרתי שאינני רואה בו תכלית.

אנו נדון בנוטא זה לאחר קבלת חוות-הדעת בכתב, ואני מציע להסתפק בהזמנתו של סר המספטיים, כיוון שזהו דיון בעל אופי מספטי גרידא.

אנו עוברים לסדר-היום: טאלות ותטובות.

מד.

ח. רובין:
האם הממשלה קבעה בהתאם לחוק בנק ישראל את מסכורתו של בוגד הבנק?
והאם לא עשתה כגון עד כה - האם מסתלמת לו מסכורת ולפי מילוי כללים?

כיצד נקבעה - האם נקבעה - מסכורתם של פקידי בנק? האם המסכורות הללו הן בהתאמה לדרישות המקבילות בשירות המדינה? מטרת המטלה הטניה היא לדעת האם מסלמים, או שיש כוונה לשלם, לפקידי הבנק מסכורות יותר גבוהות ממלו המסתלמות לפקידיהם בעלי עמדות או מפקידים מקבילים בשירות המדינה?

ח. מריאב:
האם נכון הדבר שהעלו באחוזים פנטסטיים את דמי הטכט על יבוא סחורות שמביאים תמורת פט"זים? אם הבינותי נכון, הרי יבוא זה ניתן תמורת יבוא.

מסתבר שחיללים קונים בחנויות הטק"ם מקלטי רדיו ומוצרים דומים הפטורים ממס קניה עבור מוצרים או עבור מכירה. מה דעת המוצר בנדון?

האם נכון מה שנתפרסם כי מילווה חובה הכניס 47 מיליון ל"י? והאם כן - האם חושב המוצר להשתמש במעין בדבר ההפחתה?

היו"ר י. גור:
המטלה נשמלה וגם ניתנה מטובה על-ידי מנהל מילווה חובה, שהטכום הוא על הגבול שמינו מחייב שום פעולה לא לצד זה או אחר.

ח. מריאב:
שמעתי כי מוצרים קונים סחורות מוברחות שהוצרמו במחיר לטעלה ממחיר השוק כדי לקבל כיסוי מהטכט. האם לא כדאי היה לחלק סחורות מלו-לאמרגונים הכלכליים של המוצרים במחירים הרגילים?

האם מוצרקה תביעת שלטונות מס הכנסה להצהיר על הרכוש וההון? האם היא מוצרקה מבחינת חוק, והאם היא לתועלת העניין?

י. פורר:
העדר חומר סטטיסטי על הגביות של מס הכנסה מהאוכלוסיה גורם תקלות טרובות. האם לאחר הזמנת המכונות המתאימות יתפרסם החומר בהתחלת 1955, כמובטח?

מהו הטכום הממוצע של העבורות סגרמניה על-חשבון פיצויים אינדיבידואליים? האם הפעיל מסרד המוצר את הסידור בדבר ההקלות לניירות-ערך, והאם כן - מה תוצאות הפעולה?

אני הגינותי כי התקציב החדש כולל רזרבה עבור עליה משוערת של 14 נקודות במינדקס יוקר-החיים. הטכום שהובא בחשבון הוא 17,5 מיליון ל"י, אם אינני טועה. אני מבקש לדעת כמה נקודות לקחו בחשבון, וכמה עולה הדבר: א) למשק המדינה; ב) למשק בכללו? אני סבור כי מוצרקה להביא בחשבון עליה זו, מולם האם אין הדבר עומד בניגוד למדיניות המוצררת בדבר הגבלת המטרמי?

שרת העבודה אשרה הכנסת שיש צורך להבטיח 8 מיליון ימי עבודה בתקציב הפיתוח. אני מבקש לקבל את אישור המוצר לכך.

אני מבקש לדעת, בקשר עם תקציב הפיתוח, פרטים על הקטגוריות השונות, כמו חקלאות וכדומה, וכמה ימי עבודה הן תתינה.

ח. מ. גביחובסקי:
האם בקשר עם התקציב יחולו שינויים בתעריפי הטכט? מה כן - היה רצוני להביא לבו פרטים על כך עוד לפני הגשת התקציב.

מ"ס סר האוצר פ. נפתלי:
 רצוני לענות על השאלה שאניג חבר-הכנסת
 פורדר בדבר הקשר שבין הגבלת המטפים
 והעלאת המחירים. אינני חושב שהיה נכון לקשור את לגבי הדגרים יחדו,
 כיוון שהגבלת המטפים תגדיל את המחזור וחוזר חלילה.

רצוני להסב את השוואת-לב חבר-הכנסת פורדר
 גם לעובדה, שהגבלת המטפים אינה צמודה לתמריץ מסוים, ואנו רשמים - בכל
 עת שהמזב הכללי יאפשר זאת - להרחיב את היקף המטפים; אנו תמיד חלשים
 לדון במטילה על הבעיה מחדש ולבחון אותה בכל צדדיה.

אני חייב לומר שלט הביטחון את שאלתו
 של חבר-הכנסת אריאב בדבר שיעור המטפ על סחורות פפ"זים. החוק אינו
 קובע את שיעור המכס בהתאם למקור המילטון, אלא הוא קבוע למי סחורת
 היבוא. לכן לא ברור לי כיצד יכולה להיות העלמה ביכרת רק לגבי סחורות
 פפ"זים. יתכן שהמדובר הוא על משלוחים מארצות, אבל לגבי מכס הדבר לא
 יתכן.

פ. ספיר:
 לא ידועה לי טענותיו של בניד הבנק,
 ואני סוכן לברר זאת.

בבנק ישראל מועסקים עובדים שהוטלו
 מנזקים מאדירים, והם בוודאי יקבלו את אותה טענות בצורה זו אחרת.
 המפקדים שמתקבלים לבנק, דרגתם תהיה שווה לדרגת נושאי אותם המפקדים
 במטרידים הממשלתיים.

לא שמעתי כי שיעור המכס הועלה לגבי
 סחורות פפ"זים, אני רק יודע שצבא ענין הפפ"זים ועידוד היצוא בכלל,
 נבחנים עתה בסימפוזיון מטותף של מטרידי המטפ והתעשייה האוצר. בוחנים
 מפטרות שונות להקלה והחמרה, ואין עדיין מסקנות. כמטר הענין יהיה בשל -
 הוא יובא לדיון והחלטה במוסדות המוסמכים. לא שמעתי כל המטפות בדבר
 הטלת מכס גבוה, אולם מבדוק זאת.

מטור מכס קביות - שאלה זו נבחנת בכללותה.
 אני בודע כי יש לבטל את כל הפיטורים, כי יש בהם כדי להכשיל את
 הרבים. מטריד הבטחון עומד בתוקף על זכותו זו של החייל ליהנות מפטור
 זה, ואחד הנימוקים הוא כי ביטול הפטור יקטין את המאזור, וכך יסבלו
 חנויות הסק"ם באילת או במקומות מארצות אחרות כרוחקים הגורמים להפסדים,
 המכסים שהכנסות החנויות בערית.

בענין טילוח חובה ניהנה כבר תשובה,
 אולם אני סבור שההכנסה לא תגיע מפילו לאומדן שוקבוע.

אני מבדוק את ענין המכס על סחורות
 מוגפרות פוברחות.

מטריד מכס ההכנסה ביצע את ענין ההצהרות
 על הון בשני שלבים. בשלב הראשון חייבים היו לפלג את ההצהרות הסכירים,
 ועכשיו חייבים בכך העצמאיים. עד כמה שידוע לי, הרי מתוך 90,000 הצהרות,
 כללו 85,000 הצהרות על הון.

לשאלתו של חבר-הכנסת פורדר על חומר
 סטטיסטי עלי להשיב, כי המכונות שהוזמנו במצאות כבר בפעולה ויש לכך
 תוצאות. 130,000 הצהרות נשלחו לעצמאיים על-ידי המיכון, ונתקבלו
 90,000 תשובות; 20,000 הוחזרו על-ידי הדטר. אנו מקווים שתוך מספר
 חדשים מועט תוקם כרסמת מרכזית ויבוטלו התיקים הכפולים.

שלטונות מכס הכנסה מקווים ועומדים על
 כך שבמרץ 1955 תפורסם רשימה מלמה של כל המטפים, מרט לבנקים שאין
 כוונה להכליל אותם.

לשאלה בדבר הפיצולים שנרכשה - הרי
מ- 1.4.54 עד 9.12.54 קיבלנו תמורה של 6,300,000 דולר פיצולים מגרמניה
עבור בודדים. אף אחד מסקבלי הפיצולים לא השתמש בכתרון של נייר-הערך
אשר הצענו, הממוצע נע בין 1/2 מיליון ל- 3/4 מיליון דולר.
מליון דולר לחדש, ובחדש אוקטובר הגיע הסכום ל- 1 מיליון דולר.

בתקציב החדש הבאנו בחשבון העלמה
באינדקס בהתאם להערכה של 1954, ב- 1954 עלה האינדקס ב- 16 נקודות -
ובחשבון זה לא כלול החישוב של דצמבר; ומאפריל ועד היום
העלמה היא של 12 נקודות.

העלמת האינדקס קטורה בכמה סיבות: העלמת

גובה שכר הדירה בהתאם לחוק החדש; שחרור מסיקוח או שינויים מדמיניסטראטיביים
במדרי המסיקוח; ביטול סובסידיות, העלמה עקב סליה בלתי-ישירים וסיבות
אחרות.

שחרור סחורות מסוימות מסיקוח גרם

להעלמה של 4,43 נקודות, בהתאם לחלוקה הבאה: בטר עוף - העלמה ב-203
נקודות; ביטקוויטיב - 0,5 נקודה לערך; סוכריות - 0,4; חלבה - 0,3;
גלידה - 0,35; סיץ פטל - 0,4; מלפפונים כבושים - 0,3; מטריוף - 0,16.

ביטול הסובסידיות על כמה סחרכים העלה

את האינדקס ב-2,75 נקודות, לפי החלוקה הבאה: לחם - העלמה ב-1,67
נקודות; סוכר - 0,48; תה - 0,20; נפט - 0,48; חמפל - 0,09.

העלמת גובה דמי הסכירות העלה את האינדקס

ב- 4,41 נקודות.

לפי הסיכום הסופי של כל התנודות בסוף

השנה סתבר שהירקות ירדו ב- 3,33 נקודות; תפוחי-אדמה - ב-1,56 נקודות.

מחירי ההנעלה וההלבשה העלו את האינדקס

ב- 1,30 נקודות; ריהוט וכלי בית - 0,60 נקודות; נסיעות - 1,29 נקודות;
סונות - 0,9 נקודות.

אשר לשירותים טובים, הרי שכר העזרה

במשק בית העלה את האינדקס ב- 0,46 נקודות; חינוך וגבי ילדים -
ב- 0,27 נקודות; בתי-ספר מקצועיים - 0,18 נקודות; קולנוע, אמטוריון
וקונצרטים - 0,82 (בחדש האחרון עלה האינדקס ב- 0,3 בטעיף "קונצסטים").
כביסה - 0,42; בתי-הבראה - 0,23; רופאים ורפואות - 0,28.

כן עלה האינדקס ב- 0,43 נקודה עקב שינוי

תעריף המכס על סיגריות.

אם ללמוד מהמספרים והעבודות הללו לגבי

השנה הזו, הרי יש להביא בחשבון כי השנה לא תחול אותה העלמה בדמי
הסכירות, לא יהיה שינוי עקב ביטול סובסידיות, וההערכה היא כי העלמה
תנוע בין 10 ל- 12 נקודות. אי-אפשר לקבוע זאת בוודאות, כיוון
שהדבר תלוי גם במחירי השוק העולמי של חיטה, דלק וכדומה. אם
לא יחולו שינויים דרסטיים, יש לשער שהתוספת תנוע בגבולות של
8 - 10 - 12 נקודות.

כל נקודת אינדקס עולה לטדינה

950,000 ל"י ולמשק - 4/4 מיליון ל"י. בתקציב הקיים הוכנס סכום של
10 מיליון ל"י, ויתכן שאד מסתכום הזה תישאר רזרבה.

לא שמעתי את דברי שרת העבודה במסגרת,

אולם אני מניח שכאשר היא מסרה על 8 מיליון ימי עבודה, היא הביאה בחשבון
גם את חלקו של התקציב הרגיל. בתקציב ישנו פירוט מלא מה נותן כל עיף
וטעיף.

נשאלה כאן שאלה אם יבואו שינויים בתעריפי

המכס. אני יכול להשיב כי פרט ליישור הידורים, אין כוונה להעלות את
תעריף המכס.

על איזה יסוד הגדל המומדן?

ח. אריאב:

על יסוד הקיים - והעלאות שהיו במסך השנה לא
מבאר ביטוי בתקציב שנה זו - וגידול טבעי.

פ. ספיר:

בקשר לאומדן של 135 מיליון ל"י בטעיף של
מט הכנסה רצוני לשאול, האם ישנו פירוט של
הסכום לפי הקטגוריות של חברות, שכריות ועצמאיים? אני רואה באומדן
זה הגדלה ניכרת.
כן אני מבקש פרטים בקשר לאומדן האכנסה

י. פורדר:

ממכס, בלו ומס קניות.

אין עמי כאן פירוט של האכנסה ממס הכנסה
לפי סוגים. ידוע לי שבמסך שטובת החדשים
שחלפו ירדו השכריות מ- 48% ל- 43%, ו- 57% הנותרים הם מעצמאיים
וחברות.

פ. ספיר:

חלק ניכר מהאומדן של מט ההכנסה מהווצם החובות.
בוודאי מסכום של 135 מיליון ל"י הוא סכום נכבד, אולם אם נטוה את
ההגדלות במסך ארבע השנים האחרונות, ניווכח לדעת שההערכה אינה מוגזמת.
ההגדלה הראשונה הייתה מ- 37 מיליון ל- 57 מיליון; השנייה - מ- 57 מיליון
ל- 75 מיליון; השלישית - מ- 75 מיליון ל- 115 מיליון; זאת מוסרת:
הפרט של 55%. אם מ- 115 מיליון עברנו ל- 135 מיליון, הרי שההפרש
הוא רק ב- 18%.

אשר לסעיף מכס - כאן יגבו פחות מהמסוער כיוון
שההערכה הייתה קצת מוגזמת. מט קניות יגבו יותר מהמסוער, ובענין הבלו
על דלק אין סיבוי לרעה. ההכנסה מטני הטעיפים האחרונים תעלה על המסוער
ותאזן את סעיף המכס.

רצוני להודיע לחברי הוועדה כי הטיור בקו
ירקון-נגב יתקיים ביום ה' הבא, על-פי הזמנת

היו"ר י. גורי:

חברת "מקורות".

אני מציע לקיים את הטיור ביום ד', כדי לאפשר
לכל החברות לקחת חלק בו.

ח. אריאב:

אני אברר את הדבר ואודיע לחברים את הוצאת
הסדויק.

היו"ר י. גורי:

הישיבה בעולה.

הישיבה בעולה בשעה 10.30